

Schönherr Journal

Bulletin o aktuálních (nejen) právních otázkách

Schönherr

Původně neveřejné rozhodnutí prosáкло do médií

Rekordní pokuty za kartel stavebních firem

Mgr. Jitka Linhartová, e-mail: j.linhartova@schoenherr.eu, a Mgr. Claudia Bock, e-mail: c.bock@schoenherr.eu

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) udělil v listopadu minulého roku sedmi stavebním firmám pokuty přesahující dvě miliardy korun za zakázané kartelové dohody při čtyřech veřejných soutěžích z let 2004 až 2008. Poté co firmy podaly proti rozhodnutí ÚOHS rozklad, vydal letos v únoru šéf úřadu Petr Rafaj druhostupňové rozhodnutí, jímž potvrdil existenci zakázaných dohod, ale pokutu snížil na 1,66 miliardy korun. Nikdy

dřív nebyl ÚOHS tak přísný, jeho postup však vzbuzuje také otazníky.

Původně neveřejné rozhodnutí anti-monopolního úřadu se několik dní po oznámení dostalo do rukou tisku, který zveřejnil detaily o členech údajného kartelu, jenž manipuloval zadávací řízení, a přiblížil jednání, kterého se měli dopustit. Vyšlo najevo, že mezi potrestanými firmami jsou Skanska, Strabag, Eurovia, Swietelsky, M-Silnice, Berger Bohemia a Lesostavby Třeboň. Nejvyšší pokutu ve výši 529,9 milionu korun dostala Skanska.

ÚOHS uvedl, že společnosti jednaly při přípravě nabídek do zadávacího řízení ve shodě, navzájem se informovaly ohledně nabízených cen a předem tak rozhodovaly, která z nich tendr vyhraje. Opřel se přitom o dokumenty, které zadržel v kancelářích vedoucích pracovníků firem, mezi nimiž byla i listina s rukou psanými poznámkami ohledně toho, jak se budou konkrétní tendry vyvíjet, kdo se jich zúčastní, kdo je „musí vyhrát“ a kdo se zúčastní jen jako „krytí“.

pokračuje na straně 2

Jak záporná úroková sazba ovlivní banky a jejich klienty

Zatímco v České republice úrokové sazby pod nulovou hranici ještě neklesly, centrální banky některých evropských států – včetně Evropské centrální banky – již opatření v podobě záporné úrokové sazby zavedly.
čtete na straně 7

Editorial

Vážení klienti a obchodní partneři,

vážíme si vaší přízně a zájmu o informace z oblasti práva, které vám pravidelně zasíláme. S novým rokem jsme modernizovali jejich formu a vytvořili tištěný bulletin, jehož první číslo držíte v rukou. Ročně pro vás připravíme dvě vydání, v nichž se budeme věnovat právním tématům, která by neměla uniknout vaší pozornosti, a nabídneme také naši preferované řešení dané situace.
pokračuje na straně 2

Editorial

pokračuje z titulní strany

Zavedení nového občanského zákoníku v mnohém změnilo dosavadní praxi – právo je „živé“ a soudci je svými rozhodnutími dotvářejí ve větší míře než dříve. Také přístup ke smlouvám je volnější. To vše otevřelo cestu pro nové právní přístupy a výklady. Ve společnosti Schönherr si zakládáme na tom, že dokážeme našim klientům pomoci zorientovat se ve spleťtém labyrintu práva. Jsme tradiční a renomovaná firma, která se opírá o zkušené advokáty, díky čemuž úspěšně zvládáme i ty nejsložitější právní otázky.

V bulletinu vám umožníme nahlédnout do právní problematiky, s níž se potkáváte v profesním i soukromém životě. Na následujících stránkách napří-

klad analyzujeme řešení podílů ve společném jmění manželů (SJM) – právě s ohledem na nový občanský zákoník se totiž vynořily otázky, jak nahlížet na SJM a existenci podílů v obchodní korporaci. Komentujeme rovněž rekordní – více než dvoumiliardovou – pokutu od antimonopolního úřadu za údajný kartel stavebních firem. Zajímá vás, kde vidíme slabá místa v činnosti úřadu? Posvítili jsme si také na omezující klauzule v nájemních smlouvách, na problematiku ochrany osobních informací či specifik agenturního zaměstnávání.

Přeji Vám inspirativní čtení.

JUDr. Martin Kubánek
managing partner

Podíly ve společném jmění manželů. Změnilo se něco?

Mgr. Rudolf Bicek, e-mail: r.bicek@schoenherr.eu

Jedna z diskusí okolo nového občanského zákoníku se vede o podílu v obchodní korporaci ve společném jmění manželů. Původní občanský zákoník v rámci § 143 odst. 2 striktně odděloval majetkoprávní záležitosti od správy firem – díky tomu nabytí podílu jedním z manželů nezakládalo účast druhého manžela na obchodní společnosti nebo družstvu (s výjimkou bytového). V novém občanském zákoníku ani v zákonu o obchodních korporacích (zákon č. 39/2012 Sb.) však takové pravidlo nenajdete.

Někteří právníci se proto kloní k názoru, že v důsledku nové právní úpravy se druhý manžel společníkem obchodní korporace stává, jini zase soudí, že nikoliv. Zdrženlivější odkazují na budoucí výklad a judikaturu. V praxi je zatím obvyklý postup podle staré právní úpravy.

K tomu se přikláníme i my. Nabytí podílu z prostředků ve společném jmění nezakládá účast manžela či manželky v dotčené obchodní korporaci, a tedy ani práva a povinnosti s tím spojené.

Naš názor podporují tyto argumenty:

a) Zákonodárce nezamýšlel odklon od dosavadní právní úpravy

V důvodové zprávě k zákonu o obchodních korporacích se píše, že „pojetí podílu je v zásadě zachováno, byť s několika změnami“. A pokud nějaké změny důvodová zpráva uvádí, odklon od dosavadní úpravy mezi nimi nezmiňuje.

b) Jazyková formulace ustanovení § 709 odst. 3 občanského zákoníku

První věta ustanovení zní: „Součástí společného jmění je také podíl manžela v obchodní společnosti nebo družstvu,

Rekordní pokuty za kartel stavebních firem

pokračuje z titulní strany

Údajné praktiky firem

Jedním z příkladů údajného kartelu měl být tender na stavbu šestikilometrového úseku dálnice R4. Šest společností se dohodlo, kdo se ho zúčastní, a pak své nabídky koordinovaly ve prospěch předem zvoleného vítěze, jímž byla asociace Strabag-Svietelsky. Ta ve chvíli, kdy si byla jistá výsledkem, uměle navýšila cenu o 23 procent.

Zadavatel tendru – Ředitelství silnic a dálnic České republiky – následně vyhlásil asociaci firem a Eurovii jako hlavního sub-kontraktora za vítěze tendru s nabízenou cenou 944 milionů korun. I když byla cifra zhruba o 64 milionů korun nižší než počáteční odhad investora, ÚOHS je přesvědčen, že férová hospodářská soutěž by ušetřila daňovým poplatníkům další desítky milionů korun.

Všechny společnosti svou účast v údajném kartelu popřely. Podle jejich managementu tvoří dokumentaci, na jejímž základě úřad rozhodl, jen běžné dokumenty s obvyklými poznámkami

vzniklými v průběhu procesu přípravy nabídek do zadávacího řízení.

Náš pohled

Zákon umožňuje ÚOHS udělit pokutu v maximální výši 10 procent ročního obratu usvědčené společnosti. Podle nás by ovšem mohla být současná sankce zpochybněna, neboť se zdá být disproporční a čistě exemplární.

Dá se očekávat, že všechny firmy podají proti druhostupňovému rozhodnutí ÚOHS žaloby ke Krajskému soudu v Brně. Úřad pak musí své rozhodnutí o existenci zakázaných dohod a stejně tak i o uložené výši pokuty u soudu obhájit.

Opravné prostředky, které stavební společnosti pravděpodobně využijí, mohou navíc znovu otevřít některá kontroverzní témata – například jak ÚOHS provádí svá neohlášená místní šetření. Koneckonců Eurovia už podala správný žalobu proti postupu úřadu při neohlášeném místním šetření. Tuto žalobu ale soud odmítl kvůli zmeškání lhůty.

Sedm potrestaných ÚOHS pokutoval sedm stavebních firem. Nikdy dřív nebyl tak přísný.

A co v praxi?

Až do přijetí a nabytí účinnosti připravované novely z dílny ministerstva spravedlnosti (předpokládané datum je 1. července 2016), která má sporné ustanovení § 709 odst. 3 občanského zákoníku doplnit o větu „Nabytí podílu však nezakládá účast druhého manžela na této společnosti nebo družstvu, s výjimkou bytových družstev“, je potřeba „improvizovat“.

Již k nabytí podílu, respektive akcií z prostředků společného jmění, je potřebný souhlas druhého manžela. Zákon nikde neřší, zda je potřebný souhlas předběžný nebo následný. Lze však jistě doporučit, aby takový souhlas existoval již během uzavírání smlouvy o převodu. Naproti tomu třetí osoby by takový písemný souhlas manžela s nabytím nebo převodem měly požadovat vždy, když budou smlouvu o převodu podílu uzavírat. Náhradou souhlasu manžela může být i notářský zápis, kterým si manželé upraví rozsah společného jmění, dohoda manželů o správě společného jmění nebo rozhodnutí soudu o nahrazení souhlasu druhého manžela. U nesezdaných může být řešením prohlášení, že je daná osoba svobodná.

Manželům, kteří nechtějí být společníky, doporučujeme v jejich souhlasu s převodem podílu výslovně zmínit, že se nezamýšlejí stát společníky korporace. Ideálně by měli též pověřit – pro vyloučení všech pochybností – jednoho z manželů nebo třetí osobu správou podílu podle § 1134 a násl. občanského zákoníku ve spojení s § 32 odst. 4 zákona o obchodních korporacích.

Pokud jde o zápisy do seznamů společníků nebo akcionářů, je vhodné evidovat k manželovi-společníkovi poznámku o existenci společného jmění manželů kvůli ochraně ostatních společníků. Co se týče zapisování do obchodního rejstříku, doporučujeme, aby společník manžela do rejstříku nezapisoval.

Zaujalo vás některé z probíraných právních témat a potřebovali byste o něm znát detailnější informace? Obrátte se na naše experty, kteří problematiku zpracovali a dlouhodobě se jí věnují. Jejich e-mailovou adresu najdete v záhlaví každého článku.

Až do přijetí
novely občanského
zákoníku je potřeba
improvizovat

Ochrana důvěrných informací je širší než dříve

Mgr. Miroslav Gejdoš,
e-mail: m.gejdos@schoenherr.eu

Úprava nového občanského zákoníku mírně rozšiřuje ochranu před vyzrazením důvěrných informací. Dle § 1730 musí ten, komu byly důvěrné informace sděleny (obchodním partnerem při vyjednávání smlouvy), dbát na to, aby je nezneužil nebo neprozradil jinému bez zákonného důvodu.

Ustanovení § 1730 sice navazuje na pojetí zakotvené již v § 271 dřívějšího obchodního zákoníku, na rozdíl od tehdejší úpravy však důvěrnost informací může vyplynout i z jiných objektivních okolností. I nadále však lze poskytovateli informací doporučit, aby při vyjednávání smlouvy jasně označil ty informace, které považuje za důvěrné.

Na druhou stranu tomu, kdo hodlá zpřístupnit informaci získanou od protistrany při vyjednávání smlouvy, lze doporučit, aby si ověřil, že ji protistrana nepovažuje za důvěrnou. Může se tak vyhnout vzniku nemilých povinností v případě jejího prozrazení, soudním sporům a nejisté soudní interpretaci o rozsahu důvěrnosti.

V případě porušení ochrany důvěrných informací riskuje podnikatel vznik povinnosti vydat druhé straně bezdůvodné obohacení, případně též povinnost nahradit jí újmu.

Prísnejší úprava se vztahuje například na advokáty, notáře, exekutory či samotné banky. U těchto profesionálů jsou pravidla mlčenlivosti upravena přísněji ve speciálních zákonech.

stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva.“ V souladu s jazykovým výkladem lze zhodnotit, že použitý singulár ve slově „manžel“ a „společník“ je zřetelným znakem toho, že zákonodárce počítal s tím, že společníkem se stává pouze jeden z manželů.

V odborné literatuře se objevil názor, že takový závěr není správný, protože nabytí účasti je v § 709 odst. 3 občanského zákoníku popsáno pouze jako způsob, který vede k nabytí podílu do společného jmění, obdobně jako je tomu v § 709 odst. 1.

S tím nelze souhlasit. Zatímco v odstavci 1 zákonodárce výslovně uvádí slovní spojení „nabyli oba manželé společně za trvání manželství“, v odstavci 3 užívá obrat „stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem“. Pokud by zákonodárce měl v úmyslu popsat pouze způsob, který

vede k nabytí podílu do společného jmění, napsal by spíše „nabyli-li manžel podíl v obchodní společnosti nebo členství v družstvu“, obdobně jako je tomu v odstavci 1.

e) Ochrana ostatních společníků

Výklad, podle něhož se druhý manžel společníkem nestává, je v souladu s ochranou právní jistoty ostatních společníků. Pokud totiž jedná pouze jeden z manželů, ostatní společníci při zakládání společnosti ani nemusí vědět, že se společníkem má stát i jiná než jednající osoba.

d) Znevýhodnění manželů při podnikání

Skutečnost, že by se oba manželé měli stát společníkem, by oslabovala postavení sezdaných osob u podnikání. Podnikatelé by byli nuceni nabývat podíly ze svých výlučných prostředků, což by mohlo zkomplikovat cestu k podílu po

Vše při
starém
Přikládáme se
k postupu podle
původní právní
úpravy.

finanční stránce a znamenalo by to i oslabení pozice druhého manžela, protože podíl by se samozřejmě nestal součástí jejich společného jmění.

e) Další argumenty

V některých společnostech je účast omezena pouze na určité osoby, například v advokátních kancelářích založených jako s. r. o. nebo v auditorských společnostech. Tam není možné založit účast společníkova manžela, který nespĺňuje konkrétní požadavky na společníka.

Porušují omezující klauzule hospodářskou soutěž?

✉ JUDr. Miroslav Dušek, e-mail: m.dusek@schoenherr.eu, a Mgr. Claudia Bock, e-mail: c.bock@schoenherr.eu

Když si pronajímáte komerční prostory v obchodních centrech nebo kancelářských budovách, můžete ve smlouvě narazit na různé omezující klauzule. Omezují pronajímatele ve výběru ostatních nájemců nebo nájemce v jeho obchodních aktivitách v určité územní oblasti či v možnostech přenechání prostor do podnájmu. Za jejich porušení hrozí často vysoké smluvní pokuty.

Pokud jde o klauzuli sjednanou ve prospěch nájemce, podle níž nesmí pronajímatel poskytnout prostory ve stejném objektu či areálu konkurenci, zahrnuje nájemní smlouva často jmenovitý (a případně průběžně aktualizovaný) seznam konkurentů. Nadnárodní korporace si klauzule sjednávají i proto, že jim interní směrnice zakazují mít sídlo či provozovnu na stejném místě jako konkurence.

Samozřejmě existují i klauzule sjednané ve prospěch pronajímatele. Bývají dvojí. Předně omezují nájemce, aby nepřenechal pronajaté prostory do podnájmu určitým vymezeným subjektům. Pronajímatel tak většinou zohledňuje povinnosti, které pro něj plynou z omezujících klauzulí obsažených v jiných nájemních smlouvách. Dalším typem jsou pak omezující klauzule, které zakazují nájemci provozovat jinou pobočku v určité stanovené vzdálenosti od pronajímaného prostoru (jde o tzv. rádiusové klauzule). Tím pronajímatel zvyšuje atraktivitu svého obchodního centra.

Na první pohled se může zdát, že omezující klauzule v nájemních smlouvách jsou bezproblémové a jen odrážejí smluvní volnost stran, která tvoří jeden z pilířů občanského zákoníku. Ale z komplexního pohledu to již není tak zřejmé.

U některých evropských antimonopolních úřadů totiž vzbuzují obavy z možného porušení předpisů na ochranu hospodářské soutěže. Mohou například zamezit vzniku nových obchodních center nebo vstupu maloobchodníků (nájemců) do těch již existujících. Zároveň mohou omezit soutěž mezi konkurenty – jak v rámci jedné značky, tak mezi nezávislými značkami.

Postoj evropských úřadů

Německý antimonopolní úřad (BKA) například zakázal provozovateli outletového obchodního centra užívat v nájemních smlouvách rádiusové klauzule

zakazující nájemci provozovat obchod v jiném outletovém centru nebo samostatný obchod v okruhu 150 kilometrů od dotyčného centra. Podle BKA je zákaz přípustný pouze do vzdálenosti 50 kilometrů od takového centra a s maximální dobou účinnosti nájemní smlouvy pět let.

Omezujícími ustanoveními se zabýval i Soudní dvůr Evropské unie (SDEU). Na ten se obrátil lotyšský ústavní soud s tím, zda nejsou klauzule v nájemních smlouvách uzavřených mezi pronajímatelem komerčních prostor a nájemcem-maloobchodníkem, které pronajímateli zakazují bez souhlasu nájemce pronajmát další komerční prostory konkurentům nájemce ve stejném nákupním centru, protisoutěžní.

SDEU měl posoudit, zda je pro konstatování porušení hospodářské soutěže dostatečné tvrdit, že konkurenční doložka ze své podstaty omezuje soutěž, nebo je nutné zkoumat, zda s ohledem na specifické tržní podmínky problematická klauzule skutečně omezuje, nebo minimálně má potenciál omezit soutěž na relevantním trhu. SDEU se přiklonil k druhé variantě a rozhodl, že omezující klauzule v nájemních smlouvách ze své podstaty hospodářskou soutěž nenarušují a jejich účinek se bude muset zkoumat případ od případu.

Český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se problematikou dosud nezabýval, lze však očekávat, že zaujme stejné stanovisko jako SDEU.

Naše doporučení

V souladu s rozhodnutím SDEU doporučujeme neuzavírat nájemní smlouvy obsahující omezující klauzule na dobu delší než pět let. U omezujících klauzulí je také vždy třeba brát v úvahu tržní podíl nájemce a pronajímatele na relevantním trhu. Obecně platí, že pokud jednotlivý podíl smluvních stran nepřevyšuje 15 procent na relevantním trhu, omezující klauzule není problematická. Pokud se však jednotlivý tržní podíl smluvních stran pohybuje

mezi 15 až 30 procenty na relevantním trhu, není situace až tak jednoznačná. Skutečnost, že tržní podíl jednotlivých smluvních stran bude činit například 25 procent a smluvní strany uzavřou nájemní smlouvy obsahující omezující klauzule, by sama o sobě mohla vzbudit obavy z narušení hospodářské soutěže.

U omezujících klauzulí ve prospěch nájemce doporučujeme zohlednit jeho tržní sílu na trhu. Ta se posuzuje zejména ve vztahu k ostatní konkurenci, tedy s kolika a jak silnými konkurenty soutěží a zda pro nové konkurenty existuje možnost vstupu na trh. V případě, že se nájemce nachází v silném tržním postavení, měl by používat omezující klauzule jen ve vztahu ke stejné silným konkurentům.

Také pronajímatelé by měli zohlednit své postavení na trhu, a to ve vztahu k druhu prostoru pronajímaného

Český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se problematičtějšími omezujícími klauzulemi dosud nezabýval.

na základě sjednané nájemní smlouvy. Omezující klauzule bude mít nevýznamný dopad na soutěž, pokud bude její dosah omezen například jen na jednu budovu pronajímatele nebo na určitou geograficky omezenou oblast. Zde je možné vzít analogicky 50 kilometrů vzdušného rádia tak, jak ho definoval BKA u outletových center. Vždy však bude třeba zkoumat individuálně každý případ.

Agenturní zaměstnávání není ideální, ale ani tak problematické

JUDr. Denisa Zezulka, Ph.D., MBA, e-mail: d.zezulka@schoenherr.eu

Kvůli chystané novele zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.) a zákona o zaměstnanosti (zákon č. 435/2004 Sb.) je v popředí zájmu odborné i laické veřejnosti agenturní zaměstnávání. Důsledkem novely by mělo být jeho podstatné omezení.

Navrhovaná novela může situaci na trhu práce zhoršit

Agenturní zaměstnávání funguje jako pronájem pracovní síly na základě trojstranného vztahu, jehož se účastní agentura práce (jako zaměstnavatel), zaměstnanec a uživatel (fyzická či právnická osoba, která si pracovní sílu pronajala). Agentura práce na základě zvláštního povolení dočasně přiděluje svého zaměstnance k výkonu práce k jinému zaměstnavateli (tj. uživateli).

Hlavní výhodou agenturního zaměstnávání je flexibilita. Pro uživatele je agenturní zaměstnávání zajímavé s ohledem na výkyvy poptávky po zboží či službách, zaměstnancům zase pomáhá najít rychle takřka jakoukoliv práci, případně práci sezonního charakteru. Výrazně se tak díky němu snižuje celková nezaměstnanost v České republice, jak uvádí ve svém Desateru agenturního zaměstnávání i Asociace pracovních agentur (APA).

Co přinese chystaná novela

Když je ale tak výhodné, proč ho zákonodárci chtějí omezit? Argumentují tím, že agentury práce údajně masivně porušují pracovníprávní předpisy s cí-

lem maximalizovat zisk na úkor přidělovaného zaměstnance a že uživatelé přidělovanými zaměstnanci trvale nahrazují zaměstnance kmenové.

Chystaná novela, která by měla nabýt účinnosti letos, navrhuje omezit agenturní zaměstnávání zavedením „kvót“ a zákazu řetězení smluv na dobu určitou. Je ovšem otázkou, zda by taková úprava nebyla spíše kontra-ekonomická.

Analýza statistik ministerstva práce a sociálních věcí a úřadů práce z let 2008 až 2014 a dalších dokumentů, kterou zpracovala APA, totiž ukazuje, že agentury práce patří mezi jedny z nejkontrolovanějších subjektů. Jen v roce 2013 provedl Státní úřad inspekce práce celkem 567 kontrol u celkem 1 588 agentur práce, a pochybení shledal u jednoho procenta z nich. O rok později odhalilo 524 kontrol pochybení ve čtyřech procentech případů. Na pochybeních se přitom významně podíleli uživatelé, kteří dostatečně nenaplnili svou informační povinnost stanovenou v § 308 odst. 1 písm. f) zákoníku práce a neposkytlí (případně zatajili) agentuře práce informace týkající se srovnatelných

mzdových a pracovních podmínek.

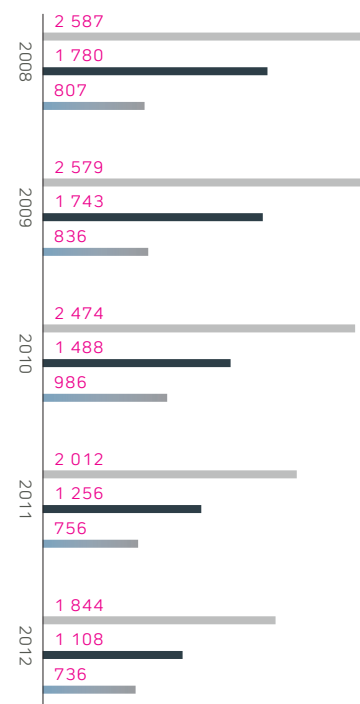
Na obranu uživatelů je však nutné říci, že v zákoníku práce chybí jasná definice srovnatelných pracovních a mzdových podmínek. V § 309 odst. 5 stojí jen to, že pracovní a mzdové podmínky agenturního zaměstnance nesmí být „horší, než jsou nebo by byly podmínky srovnatelného zaměstnance“.

Jak to vidíme my

Agenturní zaměstnávání v současnosti není ideální, ale zároveň není tak problematické, jak se uvádí. Z výše uvedených dat vyplývá, že namísto kvót a zavedení zákazu řetězení smluv by bylo lepším řešením zpřesnění definice srovnatelných podmínek, aby bylo na první pohled jasné, co se jimi rozumí. Novela, jak je prozatím navrhována, může situaci zhoršit – vzroste nezaměstnanost a více se rozvine „černý“ trh s pracovní silou.

Kromě kvót a zákazu řetězení upravuje novela také prokazování finanční způsobilosti, a to složením kauce ve výši 500 000 Kč. Tato kauce propadne, když dojde k pravomocnému odejmutí povolení, a bude se vracet v plné výši,

Počet agentur práce, plnících a neplnících informační povinnost v letech 2008 až 2012

Počet AP, které měly v daném roce podat přehled o činnosti

Počet AP, které v daném roce podaly přehled o činnosti

Počet AP, které v daném roce nepodaly přehled o činnosti

Trvale pod dohledem Agentury práce jsou podle statistik jedněmi z nejčastěji kontrolovaných subjektů.

pokud agentura ukončí činnost v souladu s právními předpisy. Zákonodárci ale bohužel nemysleli na využití této kauce za dobu existence agentury – třeba na uhrazení pokut udělených státními orgány, pokud je agentura sama nezaplatí ve stanoveném termínu. Pokud by pak agentura kauci opět nedoplnila do požadované výše 500 000 Kč, přišla by o povolení a musela by ukončit činnost.

Správným krokem v novele je zavedení spoluodpovědnosti uživatele za porušování srovnatelných pracovních a mzdových podmínek. Musí být ovšem doplněn o podrobnější vymezení těchto podmínek.

Zaměstnanecké bonusové plány z pohledu regulace kapitálových trhů

JUDr. Vladimír Čížek, e-mail: v.cizek@schoenherr.eu

Zaměstnanecké bonusové plány jsou jednou z forem nadstandardních odměn, které může zaměstnavatel poskytovat. Umožňují členům managementu nebo zaměstnancům podílet se majetkově na ekonomickém růstu společnosti, konečná hodnota nabízených cenných papírů se přitom odvíjí od tržní výkonnosti společnosti.

Tuto formu motivačních pobídek je vždy nutné posoudit z pohledu pracovního, korporátního či daňového práva a také z hlediska ochrany osobních údajů. Velkou roli hraje samozřejmě i veřejnoprávní regulační pohled, jemuž se v článku budeme věnovat především.

Nabídka investičních nástrojů na základě zmíněných plánů totiž splňuje znaky veřejné nabídky a veřejně nabízet investiční cenné papíry je možné jen po předchozím uveřejnění prospektu cenného papíru schváleného Českou národní bankou nebo orgánem dohledu jiného členského státu. Účelem prospektu je poskytnout potenciálním investorům dostatek informací k rozhodnutí.

Nieméně existují výjimky a nevyhnutelným cílem každého, kdo implementuje zaměstnanecké bonusové plány, je

„spadnout“ do některé z nich. Nabídka investičních nástrojů je proto z tohoto úhlu pohledu vždy nutné důkladně prozkoumat.

Existující výjimky

Jednou z výjimek je například nepřevoditelnost investičního nástroje v rámci zaměstnaneckého programu. Právě obchodovatelnost, jinými slovy převoditelnost, je totiž klíčovým elementem investičního cenného papíru. Zaměstnanec či manažer ale může disponovat například nepřevoditelnou opcí.

Další výjimky se vážou k minimálnímu protiúplnění či omezenému okruhu adresátů. Pokud se nabídka týká maximálně 150 osob (kvalifikované investory v to nepočítaje) nebo pokud je celková hodnota protiúplnění nižší než částka 1 milion eur, počítaná pro cenné papíry nabízené ve všech členských státech EU v průběhu 12 měsíců, ne-

vztahuje se na ni povinnost uveřejnit prospekt cenného papíru.

Poslední výjimku představuje veřejná nabídka cenných papírů vydaných a nabízených nebo přidělovaných současným nebo bývalým zaměstnancům nebo osobám s řídicí pravomocí jejich zaměstnavatelem nebo osobou ze stejné skupiny jako zaměstnavatel. Oproti ostatním výše uvedeným výjimkám z povinnosti vyhotovit prospekt cenného papíru je ovšem nezbytné předložit ČNB dokument obsahující údaje o počtu a druhu cenných papírů a důvody a podrobnosti nabídky.

Uvedený dokument musí být dále k dispozici členům managementu nebo zaměstnancům společnosti, účastnícím se zaměstnaneckého podílového bonusového plánu. Pro snížení míry nejistoty vydala Česká národní banka vyjádření k obsahovým náležitostem takového dokumentu.

Obchodní korporace mohou vyplácet zálohy na podíl na zisku

Mgr. Daniel Košťál, e-mail: d.kostal@schoenherr.eu

Nový občanský zákoník spolu se zákonem o obchodních korporacích (ZOK) přinesly do soukromého práva celou řadu změn. Týkají se i podílu na zisku obchodních korporací, kde ZOK nově nabízí relativní volnost při modifikaci podmínek výplaty podílu na zisku. Mezi nejpodstatnější změny patří zavedení možnosti vyplácení záloh na výplatu podílu na zisku.

Zálohou se rozumí výplata prostředků ještě před rozhodnutím nejvyššího orgánu obchodní korporace o rozdělení zisku mezi společníky. To původní obchodní zákoník nedovoloval.

V ustanovení § 40 odst. 2 ZOK stojí, že zálohu na výplatu podílu na zisku lze uskutečnit na základě mezitímní účetní závěrky, ze které vyplývá, že obchodní korporace má dostatek prostředků na rozdělení zisku. Zřejmá ale není přípustná doba použití této mezitímní účetní závěrky. Ze zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, však vyplývá, že mezitímní účetní závěrka

je platná po dobu tří měsíců, a domníváme se, že stejně to platí i v tomto případě.

Výplata zálohy na podíl na zisku podléhá několika zákonným omezením. Zálohy není možné vyplatit, pokud by si tím obchodní korporace přivodila úpadek (§ 40 odst. 1 ZOK) a současně nesmí být výše zálohy

vyšší, než kolik činí součet výsledku hospodaření za běžné účetní období, nerozděleného zisku z minulých let a ostatních fondů ze zisku snížený o neuhrazenou ztrátu z minulých let a povinný příděl do rezervního fondu, pokud je zřízen. Prostředky z rezervních fondů ani z vlastních zdrojů, které jsou účelově vázány a jejichž účel není obchodní korporace oprávněna měnit, nemohou být k výplatě záloh použity (§ 40 odst. 2 ZOK).

Záloha na výplatu podílu na zisku musí být následně zúčtována v souvislosti s rozhodnutím nejvyššího orgánu obchodní korporace o rozdělení zisku. Jinak jde o porušení péče řádného hospodáře. Pokud nejsou splněny zákonné předpoklady k vyplácení zálohy, musí statutární orgán vyzvat společníky k jejímu vrácení. Společník musí zálohu vrátit i v případě, když nejvyšší orgán obchodní korporace rozhodne, že se zisk nerozdělí, nebo když o rozdělení zisku vůbec nerozhodne.

Korporátní novinka

Zavedení možnosti vyplácení záloh na výplatu podílu na zisku patří v rámci nového občanského zákoníku mezi nejdůležitější změny pro obchodní společnosti.

Jak záporná úroková sazba ovlivní banky a jejich klienty

Mgr. Natálie Rosová, LL.M., e-mail: n.rosova@schoenherr.eu, a Mgr. Jakub Karfilát, e-mail: j.karfilat@schoenherr.eu

Zatímco v České republice úrokové sazby pod nulovou hranici ještě neklesly, centrální banky některých evropských států – včetně Evropské centrální banky – již opatření v podobě záporné úrokové sazby zavedly.

Diskutovaný nástroj měnové politiky posledních let

Záporná úroková sazba je nástrojem měnové politiky, který má stimulovat ekonomický růst a zabránit deflaci. Vytváří tlak na banky, aby nedržely přebytečnou likviditu a půjčovaly více peněz domácnostem i firmám za nižší cenu. Může mít ovšem za následek i to, že banky tyto záporné úrokové sazby uvalí na vklady klientů, případně že budou méně ochotné poskytovat úvěry.

Česká národní banka potvrdila, že v současné době nemá v úmyslu srazit úrokové sazby do záporných hodnot, ovšem tato situace se může kdykoliv změnit. Jak by to ovlivnilo přijímání vkladů a poskytování úvěrů?

Dopady na vklady

V případě vkladů by banky mohly zatížit klienty přímo zápornou úrokovou sazbou, případně zavést speciální poplatek. Přenesení záporné úrokové sazby na klienty by nevyžadovalo to-

lik změn v dokumentaci a bankám by stačilo změnu úrokové sazby klientům pouze následně oznámit.

Poplatek by naproti tomu vyžadoval úpravu znění smlouvy o vedení účtu, která musí obsahovat buď samotný poplatek, nebo alespoň odkaz na něj, a případně také související dokumentace. Zatímco smlouvy lze měnit jen se souhlasem klientů, všeobecné obchod-

Záporná úroková sazba vytváří tlak na banky, aby více a za nižší cenu půjčovaly domácnostem a firmám. Jsou s ní však spojená i rizika.

ní podmínky a sazebník může banka měnit jednostranně – klient pak ovšem může tyto změny odmítnout a smlouvu ukončit. U nových smluv pak lze očekávat, že určitá forma poplatku již bude zahrnuta.

Dopady na úvěry

Úvěry ovlivňuje záporná úroková sazba tehdy, když je příslušná sazba v úvěrové smlouvě vymezena jako pohyblivá s odkazem na referenční úrokovou sazbu nacházející se v záporných hodnotách (např. EURIBOR či LIBOR) a smlouva zároveň neobsahuje tzv. „zero-floor“ klauzuli. Ta stanoví, že hodnota referenční úrokové sazby nemůže být pro účely dané smlouvy nižší než nula (přestože skutečná výše referenční úrokové sazby bude záporná).

V nových smlouvách je již „zero-floor“ klauzule běžnou praxí, její zavedení do již existujících smluv ovšem vyžaduje uzavření dodatků se souhlasem dlužníka. Pokud je však příslušná úroková sazba určena v jiné

Banky platit nebudou

Odporovalo by to ustanovením občanského zákoníku, která upravují náležitosti úvěrové smlouvy.

smluvní dokumentaci (tj. všeobecných obchodních podmínek nebo sazebníku), může do ní banka vložit „zero-floor“ klauzuli jednostranně, a to i bez souhlasu dlužníka. Ti pak sice mohou změnu odmítnout a smlouvu ukončit, museli by ale zároveň předčasně splatit zbývající část dluhu.

Platily by banky dlužníkům?

Otázkou také je, do jaké míry záporná úroková sazba ovlivňuje další složky celkové úrokové sazby a tím i samotnou výši celkové úrokové sazby a zda by banky byly v případě absence „zero-floor“ klauzule nuceny platit dlužníkům, pokud by referenční úroková sazba klesla pod nulu natolik, že by převýšila výši marže (či jiných složek celkové úrokové sazby). Podle našeho názoru by bankám neměl vzniknout závazek platit úroky dlužníkům, neboť by to odporovalo ustanovením občanského zákoníku, která upravují podstatné náležitosti úvěrové smlouvy.

Mezinárodní právní adresáře? Vyplatí se jen tři

Jan Pošvár, e-mail: business.development.prague@schoenherr.eu

Mnoho právních firem každý rok zvažuje to, jak přistupovat k pravidelnému hodnocení mezinárodních adresářů. Řeší, zda vůbec chtějí poskytovat data o svých klientech a své firmě třetí straně. A často jsou takové firmy přesvědčeny o tom, že jejich klienti mezinárodní adresáře nesledují. To je ovšem hrubě podceňují.

Z pohledu klienta jsou totiž mezinárodní právní adresáře výborným zdrojem informací o postavení firmy na daném trhu, zdrojem možného srovnání, běžně nedostupných informací a také nezávislého hodnocení. Klienti mají přístup ke slovnímu hodnocení jiných klientů a získávají přehled o právním trhu v dané jurisdikci nebo právní oblasti.

Dobré postavení v žebříčku vybraných mezinárodních adresářů se právním firmám rozhodně vyplatí. Kromě přilákání pozornosti klientů jim umožňuje odlišit se v silném konkurenčním prostředí, přispívá k vyšší atraktivitě nabídek a marketingových aktivit, k rozvoji obchodních příležitostí, navazování spoluprací s jinými právními firmami a v neposlední řadě také k náboru nových advokátů.

Britské mediální domy

Ovšem který z adresářů vybrat, když se každý rok otevírá spousta nových? Většina nově vznikajících adresářů nenabízí žádnou přidanou hodnotu a jde jen o marketingovou bublinu. Přesto ale existují takové, které mohou pomoci. V posledních letech se etablovala tzv. „velká trojka“, která poskytuje hodnocení ve srovnatelných oblastech práva a hodnotí přibližně stejná data se stejným závažím a hloubkou. A má téměř shodná kritéria.

Jedná se o britské mediální domy sídlící v Londýně – Chambers and Partners, Legal500 a IFLR1000. Zařazení do jejich žebříčku je bezplatné a nezávislé na jakémkoliv firemním zápisu či jiné formě reklamního plnění, což bývá podmínkou řady nově vzniklých mezinárodních adresářů.

Uvedené adresáře spojuje metodika rešerší, průběžné hodnocení žebříčku právních kanceláří a individuálních ad-

vakátů podle oblasti činnosti, geografického působení či ekonomických regionů. Právní adresáře získávají data pro hodnocení především formou zpětné vazby od klientů a konkurence, z rešerší a dat dodaných jednotlivými právními kancelářemi. Hlavním měřítkem hodnocení a úspěchu v žebříčku je spokojenost klientů se službami, poskytnutá hodnota služeb, tržní zážer a kultura firmy.

Spokojenost klienta – hlavní kritérium

Rozdíly mezi zmíněnými adresáři představuje to, jak je vnímá trh – jak samotné právní kanceláře, tak i klienti. Podle nezávislých studií je nejpobulárnější a nejdůvěryhodnější Chambers and Partners, druhé místo patří Legal500 a s lehkým odstupem je třetí IFLR1000. Klíčovým kritériem u všech tří adresářů je přitom excelentně poskytnutá služba doprovázená maximální spokojeností klienta.

Marketingová bublina
Spousta nových adresářů má nulovou hodnotu. Existuje ale „velká trojka“, která za to stojí.

Pracovní snídaně s našimi právníky

Připravili jsme pro vás pracovní snídaně spojené s představením tří právních oblastí. Jejich součástí je prezentace problematiky, diskuse a vzájemná výměna zkušeností.

Právo ve sportu

Postavení sportovce v právním řádu České republiky, sportovní kluby z pohledu práva, odpovědnost za škodu ve sportu, doping a související procesní aspekty.

Kdo: Daniel Košťál (Schönherr)

Kdy: 15. března, 9.30–10.30 hod.

Chraňte svá práva k duševnímu vlastnictví!

Práva duševního vlastnictví a možnosti jeho ochrany, nejčastější problémy v praxi, firma vs. zaměstnanci, licensing a merchandising.

Kdo: Denisa Assefová (Schönherr), Linda Kozáková (Licensing Alliance Prague)

Kdy: 16. března, 9.30–11.00 hod.

Jak předejít (nejen) trestněprávní odpovědnosti společností a jejich managementu?

White-collar crime v České republice, management a péče řádného hospodáře, delikttní jednání managementu a trestněprávní odpovědnost právnických osob, compliance programy.

Kdo: Vladimír Čížek, Claudia Bock, Rudolf Bicek (Schönherr)

Kdy: 17. března, 9.30–11.00 hod.

Snídaně probíhají v prostorách společnosti Schönherr v pražském Palladiu (náměstí Republiky 1079/1a). Počet osob je však omezen. V případě vašeho zájmu nás můžete kontaktovat na e-mailu: events.czechrepublic@schoenherr.eu.

Kontakty

Praha

nám. Republiky 1079/1a, CZ-110 00 Praha 1
T: +420 225 996 500, F: +420 225 996 555
E: office.czechrepublic@schoenherr.eu
www.schoenherr.eu

Bělehrad

Dobračina 15
SRB-11000 Beograd

Bratislava

Prievozská 4/A (Apollo II)
SK-821 09 Bratislava

Brusel

Rue du Congres 5
B-1000 Bruxelles

Bukurešť

Blvd. Dacia Nr. 30
RO-010413 București

Budapešť

Váci út 76.
H-1133 Budapest

Kišiněv

Str. Vlaicu-Parcalab no.63, office 9A
MD-2012 Chisinau

Istanbul

Mim Kemal Öke Caddesi
Kristal Apt. No. 17, Kat. 2-3

Lublňa

Tomšičeva 3
SI-1000 Ljubljana

Sofie

Alabin 56
BG-1000 Sofia

Vídeň (centrála)

Schottenring 19
A-1010 Wien

Varšava

ul. Próžna 9
PL-00-107 Warsaw

Záhřeb

Ul. kneza Branimira 29
HR-10000 Zagreb

Obratíte se na nás. Pomůžeme vám!

SCHÖNHERR Journal, březen 2016

Vydavatel: Schönherr s.r.o., nám. Republiky 1079/1a, 110 00 Praha – Nové Město, IČ: 26500981, e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu, www.schoenherr.eu

Produkce a grafické zpracování: Corporate Publishing, s.r.o., U Golfu 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz

Šéfredaktor: Martin Kavka | Redakce: Mgr. Rudolf Bicek, Mgr. Claudia Bock, JUDr. Vladimír Čížek, JUDr. Miroslav Dudek, Mgr. Miroslav Gejdoš, Mgr. Jakub Karfilát, JUDr. Martin Kubánek, Mgr. Daniel Košťál, Mgr. Jitka Linhartová, Mgr. Natálie Rosová, LL.M., JUDr. Denisa Zezulka, Ph.D., MBA | Client Service Manager: Ing. Martina Sionková, Jonáš Mencl |

Foto: archiv firmy, shutterstock.com | Jazyková úprava: Martin Kavka, Alena Žitníková | Volně neprodejně | Registrace: MK ČR E 22392